

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/29/2022
Identifikačné číslo spisu:	8217203318
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8217203318.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Martina Holiča, v spore žalobcov: 1. F. Č., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXXX/XX, G. J. I., 2. Z. Z. Č., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/XX, O. X. - J. H., 3. F. S. Č., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXXX/XX, G. - K., 4. F. H. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. X, J. O., 5. S. N. Č., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXXX/XX, G. J. I., všetci žalobcovia zastúpení Mgr. Otom Salokym, advokátom, so sídlom Hlavná 94, Prešov, proti žalovanému: Z. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. N. XXXX/XX, G., zastúpenému JUDr. Vladimírom Pochom, advokátom, so sídlom Hviezdoslavova 3, Bardejov, o zriadenie vecného bremena, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 5C/3/2017, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 19Co/46/2020-349 zo 17. júna 2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom v 1. až 5. rade priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov rozsudkom č. k. 5C/3/2017-311 z 13. mája 2020 v konaní o zriadenie vecného bremena rozhodol tak, že výrokom I. zastavil konanie o zriadenie vecného bremena cez parcelu KN-C č. XXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 226 m². Výrokom II. zriadil vecné bremeno spočívajúce v práve prechodu a prejazdu pešo a motorovým vozidlom cez príľahlý pozemok, a to cez nehnuteľnosti: parcelu KN-C č. XXX, záhrady o výmere 165 m², parcelu KN-C č. XXX, zastavané plochy a nádvoria o výmere 661 m², parcelu KN-C č. XXX/X, záhrady o výmere 470 m², parcelu KN-C č. XXX/X, záhrady o výmere 252 m², parcelu KN-C č. XXX/X, záhrady o výmere 122 m², parcelu KN-C č. XXX/X, záhrady o výmere 626 m², parcely vedené Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom, pre k.ú. G. J. I. na LV č. XX, smerom na verejnú komunikáciu nachádzajúcu sa na parcele KN-C č. XXX/X, zastavané plochy a nádvoria o výmere 4.903 m², vedenú Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom, pre k.ú. G. J. I. na LV č. XXXX, a to v prospech každého vlastníka nehnuteľnosti, stavby rodinného domu so súp. č. XXXX, postavenej na parcele KN-C č. XXX/X, vedenej Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom, pre k.ú. G. J. I. na LV č. XXX, a to v

rozsahu vyznačenom podľa nákresu v Geometrickom pláne č. XXXXXXXX-XX/XXXX zhotoviteľa Geodézia Bardejov, s.r.o., v geometrickom pláne vyhotovenom dňa 29.11.2016 F. V. N., autorizačne overenom dňa 30.11.2016 F. V. N., úradne overenom dňa 21.12.2016 Okresným úradom Bardejov, katastrálnym odborom, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia, v časovom rozsahu neobmedzenom pre peší prechod a prejazd pre osobné a nákladné motorové vozidlá. Výrokom III. uložil žalobcom v 1. až 5. rade povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému náhradu za zriadenie vecného bremena vo výške 3 360 eur v lehote do 90 dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom IV. priznal žalobcom v 1. až 5. rade voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Prešove, ako súd odvolací, na odvolanie žalovaného rozsudkom č. k. 19Co/46/2020-349 zo 17. júna 2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v napadnutej časti, t.j. okrem výroku I., ktorým bolo konanie o zriadenie vecného bremena cez parcelu KN-C č. XXX, zastavané plochy a nádvoría o výmere 226 m² zastavené. Žalobcom v 1. až 5. rade priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Stotožnil sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie, pretože po oboznámení sa s obsahom spisu, výsledkami vykonaného dokazovania a zisteným skutkovým stavom aj odvolací súd dospel k záveru, že v prejednávanej veci boli splnené všetky zákonné požiadavky, pre ktoré bolo správne na návrh žalobcov zriadiť vecné bremeno v ich prospech, spočívajúce v práve cesty peší a prejazdu motorovými vozidlami cez pozemky žalovaného v zmysle predloženého geometrického plánu. V prejednanom prípade podľa názoru odvolacieho súdu došlo k naplneniu hmotnoprávnej podmienky pre zriadenie vecného bremena práva cesty tak, ako o tom rozhodol súd prvej inštancie. Žalobcovia nemajú riadny prístup na svoje nehnuteľnosti zabezpečený inak, ako cez nehnuteľnosti žalovaného. Za riadny prístup nie je podľa názoru odvolacieho súdu možné považovať ani prípadný prístup cez koryto riečky tak, ako to navrhoval žalovaný. K námietkam žalovaného týkajúcich sa iných možností vzniku práva prechodu a prejazdu k nehnuteľnostiam žalobcov v 1. až 5. rade odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie posúdil všetky možnosti vzniku práva prechodu a prejazdu k stavbe vo vzťahu k technickému zabezpečeniu, nákladom na zriadenie (vznik) vecných bremien k parcelám vo vlastníctve iných vlastníkov alebo aj nákladom na výstavbu prístupov k stavbe, svoje rozhodnutie presvedčivo odôvodnil a s týmto odôvodnením sa stotožnil aj odvolací súd.

3. Odvolací súd nezistil dôvodnosť námietok žalovaného vo vzťahu k porušeniu práva na spravodlivý proces, nakoľko tieto námietky neboli konkretizované a zo spisu nebolo zistené všeobecne namietané konanie súdu porušujúce práva odvolateľa na spravodlivý proces. Rovnako konštatoval, že ani abstraktná námietka nevykonania dôkazu súdom prvej inštancie nepredstavuje bez uvedenia konkrétnych skutočností porušenie práva na spravodlivý proces. Odvolací súd tiež vyhodnotil ako nedôvodnú námietku nesprávneho právneho posúdenia veci.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný a žiadal, aby dovolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Prešove podľa § 449 ods. 1 Civilného sporového poriadku zrušil, resp. aby ho podľa § 449 ods. 3 Civilného sporového poriadku zmenil. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

5. Dovolateľ poukazoval na skutkový vývoj prípadu, a to najmä na okolnosti postavenia rodinného domu žalobkyňou v 1. rade (ktorá je sestrou žalovaného), okolnosti rekonštrukcie rodinného domu žalovaného, ako aj neexistenciu dohody ohľadne práva prechodu a prejazdu cez pozemky žalovaného. Uviedol, že je aj iná možnosť prístupu na pozemok žalobcov, ktorý môžu žalobcovia riešiť kúpou susednej parcely po dĺžke ich pozemkov alebo výstavbou mostíka so susedmi cez rieku M. na ulicu Q..

6. V dovolaní žalovaný opísal nepriaznivý vývoj rodinných vzťahov medzi ním a rodinou žalobkyne v 1. rade, pričom spory sa podľa neho vyhrotili v čase, keď si deti žalobkyne v 1. rade kúpili osobné automobily a prechádzali nimi dvorom a záhradou. Pred niekoľkými rokmi syn žalobkyne v 1. rade Z. Č.D. po upozornení na prejazd autom fyzicky napadol žalovaného v jeho dome. Rovnako aj žalobkyňa v 1. rade napadla žalovaného a slovne sa mu vyhrážala.

7. Namietal, že prejazdom cez pozemok žalovaného dôjde k znehodnoteniu jeho nehnuteľnosti a bude vážne zasiahnuté do jeho vlastníckeho práva. Žalovaný navrhol riešenie, aby bolo právo prechodu zriadené po okraji jeho pozemku od susedov - sestier S., čím by daná vec mohla byť vyriešená k spokojnosti oboch strán.

8. Žalobcovia v 1. až 5. rade sa vo vyjadrení k podanému dovolaniu stotožnili s napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu a navrhli dovolanie žalovaného odmietnuť. Vyjadrili presvedčenie, že žalovaný nevymedzil dostatočne dovolací dôvod, neuviedol, v čom spočíva namietaná vada nesprávneho právneho posúdenia. Na skutkové tvrdenia žalovaného uvedené v dovolaní už žalobcovia reagovali v konaní pred oboma súdmi nižších inštancií. Jeho skutkové tvrdenia sú podľa žalobcov účelové, resp. účelovo prekrútené.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 Civilného sporového poriadku), bez nariadenia pojednávania (§ 443 Civilného sporového poriadku), dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom procese zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Ako už Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval vo viacerých skorších rozhodnutiach (por. napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012, 7 Cdo 92/2012), dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie. Tejto mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 Civilného sporového poriadku proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 Civilného sporového poriadku. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

11. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 Civilného sporového poriadku možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

13. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku môže byť len otázka právna (nie otázka skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad

Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo od aplikácie a interpretácie procesných ustanovení právnej normy). Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou v dovolaní nastolená.

14. Podľa názoru žalovaného je jeho dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku.

15. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Obsah tohto pojmu naplňajú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Patrí doň ale aj prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017, 6 Cdo 129/2017). Aby mala dovolateľom nastolená otázka relevantný význam v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, musí byť riešená odvolacím súdom a odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie.

16. Aby na základe dovolania podaného podľa ustanovenia § 421 Civilného sporového poriadku mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež musia byť dané podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 Civilného sporového poriadku (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 216/2017, 4 Cdo 64/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 95/2017 a 8 Cdo 95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže odvolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

17. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku), alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) Civilného sporového poriadku).

18. Žalovaný v dovolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, avšak v celom texte dovolania vôbec nevymedzil, ktorá právna otázka - právne posúdenie veci odvolacím súdom zakladá podľa jej názoru dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku. Obsahom dovolania je len sumarizovanie skutkových okolností prejednávanej veci z pohľadu dovolateľa a poukazovanie na iné možnosti riešenia prístupu žalobcov k verejnej komunikácii. Žalovaný vyjadruje nespokojnosť s rozhodnutím odvolacieho súdu, avšak žiadnu relevantnú argumentáciu, ktorá by mohla priblížiť, či vysvetliť ním uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku, neuvádza.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky musí konštatovať, že dovolanie obsahujúce len všeobecné

uplatnenie dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci, založené výlučne na vyjadrení nespokojnosti s rozhodnutím odvolacieho súdu, nepredstavuje vymedzenie právnej otázky spôsobom určeným v ustanovení § 432 Civilného sporového poriadku, a preto nie je spôsobilé založiť prípustnosť dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

20. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania ustanovenej v Civilnom sporovom poriadku, ale aj konkrétne cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017, 8Cdo/100/2019). Postup dovolacieho súdu by v takom prípade dokonca porušil základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

21. Dovolací súd záverom opakovane uvádza, že dovolateľ je zo zákona povinný nielen uviesť právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne (a vyložiť, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia), ale tiež konfrontovať túto nesprávnosť s doterajšou rozhodovacou činnosťou dovolacieho súdu, lebo tomu patrí úloha zjednocovať rozhodovaciu činnosť súdov v civilnom konaní. Podľa toho je dovolateľ povinný vymedziť, v čom vidí splnenie predpokladov prípustnosti dovolania. Mal by teda uviesť, v čom vidí naplnenie predpokladov vymedzených v § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Povedané inými slovami, dovolateľ je povinný jasne a zrozumiteľne vymedziť relevantnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu a uviesť, v čom sa odvolací súd odchýlil od tejto relevantnej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo v čom je relevantná rozhodovacia prax dovolacieho súdu rozporná, alebo v čom je potrebné relevantnú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu zmeniť, alebo či ide o právnu otázku dovolacím súdom doteraz nevyriešenú. Prípadne možno prípustnosť dovolania podľa okolností vymedziť i odkazom na rozhodovaciu činnosť ústavného súdu. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu prípustnosti dovolania uvedenému v § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

22. Dovolací súd uzatvára, že žalovaný v podanom dovolaní nevymedzil dovolacie dôvody ustanovené v § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku spôsobom uvedeným v § 432 Civilného sporového poriadku, a preto dovolací súd dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá Civilného sporového poriadku).

24. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.